

Το θεατρικό έργο του Νεοζηλανδού συγγραφέα Άντονι Μακάρτεν «Ο Πάπας» προηγήθηκε ελάχιστα του κινηματογραφικού σεναρίου, του ιδίου βέβαια, της πολύκροτης ταινίας «The Two Popes». Η παραίτηση του Πάπα Βενέδικτου ΙΣΤ' το 2013 από το ύψιστο αξίωμα της ρωμαιοκαθολικής εκκλησίας (τα 700 χρόνια που μεσολάβησαν από την προηγούμενη παραίτηση Πάπα ισούνται με το ποτέ) και η εκλογή του επόμενου, του Πάπα Φραγκίσκου, δημιούργησε μια άνευ προηγουμένου παράλογη κατάσταση: ο εξ ορισμού Ένας... έγιναν δύο.

Όπως έχει πει σε συνέντευξή του ο συγγραφέας, βρισκόμενος στο Βατικανό, στην πλατεία του Αγίου Πέτρου, άκουσε από κάποιον ότι ο προηγούμενος ποντίφικας ζει κάπου κοντά, σ' ένα μοναστήρι, με το «ζει» να έχει σημασία. Η συνύπαρξη των δύο στον χρόνο έδωσε στον Μακάρτεν την ιδέα να τους φέρει μαζί στον χώρο και να εξελίξει την επινοημένη συνάντησή τους σε ιδεολογική, θεολογική και ψυχολογική αντιπαράθεση. Χρειάστηκε να τοποθετήσει τους δύο πιο κοντά στους πόλους, να τους κάνει «πιο αντίθετους», χρήζοντάς τους φορείς των δύο τάσεων που αντιπαλεύουν στην Καθολική Εκκλησία: α) της απόλυτης συντήρησης με σκοπό τη μη αλλοίωση αποστολής και ταυτότητας και β) της εξελικτικής προσαρμογής με σκοπό την επιβίωση στον κόσμο που συνεχώς αλλάζει.

Συνεπαρμένος από το θέμα, ο συγγραφέας εκτός από το θεατρικό έγραψε το βιβλίο «The Pope: Francis, Benedict and the Decision That Shook the World» πάνω στο οποίο βασίστηκε το σενάριο της ταινίας «The Two Popes». Δηλώνει «εμπνευσμένος» από τα πραγματικά γεγονότα κι όχι πιστός σ' αυτά. Με τη σεναριογραφική του δουλειά έπεισε τους ανά τον κόσμο σινεφίλ για το εξής χάρισμά του: φτιάχνοντας τα απεικονιζόμενα στα έργα του πρόσωπα από τη μίξη ιστορικού και βιογραφικού υλικού,

από τα καταγραμμένα έργα και λόγια τους, από τις μαρτυρίες και απόψεις άλλων, δημιουργεί ήρωες που ταιριάζουν στον μύθο που τους περιβάλλει. Έτσι έγινε με τις μορφές του Χόκινς στο «The Theory of Everything», του Τσόρτσιλ στο «Darkest Hour», του Μέρκιουρι στο «Bohemian Rhapsody», όπου στους πρωταγωνιστές δόθηκε ύλη κατάλληλη για φτιάξιμο μεγάλων μορφών, που γεμίζουν το περίγραμμα του μύθου.

Το θεατρικό «Ο Πάπας» σαφώς εμπίπτει στην κατηγορία έργων που ενδιαφέρουν τον σκηνοθέτη Ανδρέα Αραούζο, έργων που ανακαλούν στη σκηνή μεγάλες προσωπικότητες, ζωγράφους, επιστήμονες, κ.ά. Μετά από πολλές «τέτοιου είδους» παραγωγές ο σκηνοθέτης επιβεβαιώθηκε ότι το κοινό του συμμερίζεται το ενδιαφέρον του. Ως ειδική υποκατηγορία, ο Αραούζος αγαπά τα έργα όπου υπάρχει λόγος και αντίλογος, όπου η προσωπικότητα του κεντρικού ήρωα ξετυλίγεται μέσα από τον διάλογο ή ακόμα και την αντιπαράθεση με άξιο σε επιχειρηματολογία ανταγωνιστή. Συνεπώς, η μάχη των δύο προσωπικοτήτων, του απερχόμενου ποντίφικα συντηρητικού Βενέδικτου ΙΣΤ' , Γερμανού Γιόζεφ Ράτσιγκερ και του γνωστού για τις ανανεωτικές του ιδέες Αργεντινού Καρδινάλιου Μπεργκόλιο, μελλοντικού (στην σταματημένη από τον συγγραφέα στιγμή) Πάπα Φραγκίσκου, δεν μπορούσε να μη γοητεύσει τον Αραούζο.

Όμως εδώ πρέπει να αναφερθεί κι ακόμα ένα κριτήριο επιλογής έργων προς ανέβασμα, που μερικές φορές χρησιμοποιεί ο Αραούζος - η αίγλη της κινηματογραφικής τους εκδοχής. Κάποιοι από τους θεατές της παραγωγής της Alpha Square έχουν δει την ταινία του Netflix «The Two Popes», άλλοι όχι, και η παράσταση σαφώς θ' αρέσει πολύ στους τελευταίους. Θα εκτιμήσουν το σκηνικό του Λάκη Γενεθλή με την αναφορά στην Καπέλα Σιστίνα, με μόνιμες νομίζω σκαλωσιές

της συντήρησης του έργου, τη διακριτική και ατμοσφαιρική μουσική του Γιώργου Κόλια, το στήσιμο των σκηνών του σκηνοθέτη, την πολύ επαγγελματική δουλειά της τετράδας ηθοποιών (Βαρνάβας Κυριαζής, Φώτης Αποστολίδης, Στέλλα Φυρογένη, Νιόβη Χαραλάμπους), το χιούμορ στις εμφανίσεις του Εύρου Βασιλείου ως «βοηθού του Πάπα».

Οι πρώτοι όμως, αυτοί που είδαν την ταινία, θα φύγουν κάπως συγχυσμένοι σ' ό, τι αφορά τη σκηνοθετική καθοδήγηση και την υποκριτική δημιουργία των δύο πρωταγωνιστών στους ρόλους των δύο Παπών. Ίσως αυθαίρετα απλώνω τη δική μου σύγχυση στους συνθεατές μου, αλλά αισθάνομαι αυτό που είχα αισθανθεί μετά από τον «Κωδικό Κόκκινο». Ένας ηθοποιός του βεληνεκούς του Βαρνάβα Κυριαζή δεν χρειάζεται το πρότυπο οποιουδήποτε άλλου, κι ας είναι ο Τζακ Νίκολσον ή ο Άντονι Χόπκινς, για να φτιάξει μεγάλο ρόλο. Τα χαρτιά που του δίνει το κείμενο είναι όλα στα χέρια του -η αίσθηση αποτυχίας, τα σκληρά πιστεύω, η γερμανική φύση του Ράτσιγκερ, η μετάνοιά του για όσα έπραξε ή δεν έπραξε, η αδυναμία της ηλικίας μπροστά στο βάρος του έργου, τα αγαπημένα του Fanta, Μότσαρτ, «Αστυνόμος Ρεξ» οι εναλλαγές των φωτισμών από τον συγγραφέα που κυμαίνονται από ειρωνεία μέχρι σεβασμό -και τα χρησιμοποιεί με μαεστρία, αλλά το σχέδιο του ρόλου είναι εισαγόμενο.

Πιστεύω πως και ο Τζόνθαν Πράις, ο Μπεργκόλιο της ταινίας, «στέκει στον δρόμο» του Φώτη Αποστολίδη, παρότι ο ηθοποιός έχει αποδείξει ότι σηκώνει βάρη δύσκολων ρόλων. Στη αρχική σκηνή με την Αδελφή Μπριγκίτα η Στέλλα Φυρογένη, ομίγοντας την ακρίβεια του υποκριτικού σκίτσου με αποστασιοποιημένη ειρωνεία, μας κάνει να σκεφτούμε πόσο πιο συχνά θα θέλαμε να τη βλέπουμε. Η Νιόβη Χαραλάμπους ως Αδελφή Σοφία αποδίδει πολύ καλά την απαιτητικότητα του λατρευτή οπαδού προς τον λατρεμένο ηγέτη.

ΚΡΙΤΙΚΗ
ΘΕΑΤΡΟΥ
Της Νόνας
Μολέσκη

Συνύπαρξη ποντιφίικων

«Ο Πάπας» του Άντονι Μακάρτεν σε σκηνοθεσία Ανδρέα Αραούζου, από την Alpha Square